

KANTELU

A arvostelee oikeuskanslerille 3.7.2013 osoittamassaan kantelussa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (jäljempänä myös ELY-keskus) päätöksiä, jotka koskevat luomumaidon markkinointikieltoa. A:lla on maatila, jolla harjoitetaan luonnonmukaista (luomu) maidontuotantoa. Tila on siirtynyt luomujärjestelmään ja luomutiloja koskevaan valvontajärjestelmään vuonna 1995. Vuoden 2012 luonnonmukaisen tuotannon tarkastus pidettiin tilalla 20.12.2012. Sen perusteella annettiin markkinointikieltoa koskeva päätös 22.3.2013 (Dnro 168/417- 1995, tunniste 2013-019158). Kantelun mukaan ELY-keskus ei tehnyt markkinointikieltopäätöstä säädetyssä 60 päivän määräajassa. A vaatii kantelussaan lisäksi, että kyseinen päätös ja muut hänen maatilatuotantoansa koskevat päätökset tulee perua ja määrätä hänelle maksettavaksi korvauksia menetetyistä luomumaitolisästä ja tilalla tehdyistä investoinneista. Kantelua on täydennetty 26.7.2013, 17.10.2013, 24.10.2013 ja 28.11.2013 saapuneilla kirjeillä.

A arvostelee ELY-keskusta myös siitä, että tilalla 7.5.2012 tehdyn uusintatarkastuksen jälkeen vaadittavista korjaustoimenpiteistä tiedotettiin häntä 17.12.2012 päivätyllä kirjeellä. Hänellä ei tästä syystä ollut riittävästi aikaa ryhtyä korjaaviin toimenpiteisiin ennen 20.12.2012 tehtyä tuotantotarkastusta. A pyytää lisäksi ottamaan uudelleen käsittelyyn oikeuskanslerinvirastossa jo aiemmin käsitellyn eläintautiasian.

SELVITYS

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on antanut asiasta selvityksen. Selvityksen jäljennös toimitetaan kantelijalle ohessa.

Oikeuskanslerinvirastoon on lisäksi tilattu ELY-keskuksen päätökset 2013-019158 ja 2012-018890 (päätöspäivä 22.3.2013, tarkastuspäivä 20.12.2012) liitteineen.

RATKAISU

Sovellettavat säännökset

Perustuslain 108 §:n 1 momentin mukaan oikeuskanslerin tulee valvoa, että tuomioistuimet ja muut viranomaiset sekä virkamiehet, julkisyhteisön työntekijät ja muutkin julkista tehtävää hoitaessaan noudattavat lakia ja täyttävät velvollisuutensa.

Luonnonmukaisesta tuotannosta, luonnonmukaisten tuotteiden merkinnöistä ja valvonnasta annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen 28 §:n 2 momentin mukaan tarkastajan on laadittava tarkastuksesta kertomus (tuotantotarkastuskertomus), joka toimijan on allekirjoitettava. Jäljempänä 29 §:ssä tarkoitettu valtuutettu tarkastaja toimittaa kertomuksen asianomaiselle valvontaviranomaiselle. Asianomainen valvontaviranomainen päättää tuotantotarkastuskertomuksen perusteella tuotantotarkastuksen hyväksymisestä 60 vuorokauden kuluessa siitä, kun valvontaviranomainen on saanut tuotantotarkastuskertomuksen.

Komission asetuksen (Nro 889/2008) 91 artiklan mukaan jos tarkastusviranomainen epäilee, että tuottaja aikoo saattaa markkinoille tuotteen, joka ei täytä luonnonmukaisen tuotannon sääntöjä, mutta jota markkinoidaan luonnonmukaisena tuotteena, viranomainen voi vaatia, ettei toimija saa tilapäisesti pitää tuotetta kaupan luonnonmukaisena tuotteena viranomaisen vahvistamana ajanjaksona. Ennen tällaisen päätöksen tekemistä tuottajalle on annettava tilaisuus esittää asiasta huomautus.

Selvityksen sisältö

Tuotantotarkastuspöytäkirja koskien A:n maatilaa on tullut ELY-keskukseen 21.12.2012. Tämän jälkeen A:lle on lähetetty kuulemiskirje 30.1.2013. Kirjalliset vastineet on toimitettu ELY-keskukselle 6.2.2013, 18.3.2013 ja 20.3.2013. Asian esittelijä on käynyt tilalla 27.2.2013. Asian käsittelyyn vaikuttivat myös useiden eläinsuojelutarkastusten tulokset. Viimeisimmät tarkastukset oli tehty 25.1.2013 ja 28.2.2013. Eläinsuojelutarkastusten tuloksia odotettiin, koska eläinten tilakäytön säädösten mukaisuus selvisi edellä mainitun tilakäynnin yhteydessä. Edelleen selvityksen mukaan tarkastustuloksesta raportoitui puhelimitse ELY-keskukselle todennäköisesti 19.3.2013. Edellä mainittujen toimien lisäksi viljelijältä on saatu sähköpostitse selvityksiä 21.12.2012, 2.1.2013, 10.2.2013, 11.2.2013 ja 25.2.2013.

ELY-keskus antoi tarkastuskertomuksen perusteella A:lle 22.3.2013 vuoden pituisen markkinointikiellon koskien luomueläintuotantoa. Päätöksen mukaan se perustui paitsi 20.12.2012 tehtyyn tarkastukseen myös viljelijän 6.2.2013 päivättyyn vastineeseen, esittelijän 27.2.2013 tekemään tilatarkastukseen sekä eläinsuojelupäätökseen. A valitti 22.3.2013 tehdystä päätöksestä hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeus jätti 11.9.2013 antamallaan ratkaisulla valituksen tutkimatta, sillä valitus olisi tullut toimittaa maaseutuelinkeinojen valituslautakuntaan. ELY-keskuksen antamassa päätöksessä oli ollut mukana oikea valitusosoitus.

ELY-keskuksen selvityksen mukaan asiassa ei voitu edellä mainittujen toimien vuoksi tehdä päätöstä aikaisemmin kuin 22.3.2013. ELY-keskus toteaa, että ”heti, kun viimeinenkin tarpeellinen tieto on saatu, on myös päätös tehty”. Päätös on tehty myöhemmin kuin 60 päivän kuluessa tuotantotarkastuspöytäkirjan tulosta, mutta ”lakitasoinen selvittämisvelvollisuus on edellyttänyt lisätietojen hankkimista ennen lopullisen päätöksen tekoa”. Saadut selvitykset ovat myös osaltaan varmistaneet viljelijän oikeusturvaa. Kysymyksessä on ollut vakava seuraamus eikä päätöstä ole voitu tehdä puutteellisten selvitysten perusteella. Kyseessä olevan tilan kohdalla on ollut kyse poikkeuksellisen vaikeista asioista. Puutteet ovat toistuneet ja ne ovat johta-

---

OIKEUSKANSLERINVIRASTO

---

neet sanktioihin. Asetuksen mukainen 60 päivän määräaika ei riittänyt asian riittävään selvittämiseen, mutta päätös on tehty heti, kun se on ollut mahdollista.

ELY-keskus viittaa tältä osin selvityksessään siihen, että edellä mainitun luonnonmukaista tuotantoa koskevan asetuksen 28 §:n mukaan viranomaisen päättää tuotantotarkastuksen hyväksymisestä tuotantotarkastuskertomuksen perusteella 60 vuorokauden kuluessa siitä, kun valvontaviranomainen on saanut tuotantotarkastuskertomuksen. Toisaalta kuitenkin hallintolain 31 §:n mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot ja selvitykset. Lisäksi komission edellä mainitun asetuksen mukaan tarkastusviranomaisen voi vaatia, ettei toimija saa tilapäisesti pitää tuotetta kaupan luonnonmukaisena tuotteena, mikäli se epäilee ettei luonnonmukaisen tuotannon sääntöjä noudateta, mutta tuotetta markkinoidaan luonnonmukaisena tuotteena. Ennen tällaisen päätöksen tekemistä tuottajalle on annettava tilaisuus esittää asiasta huomautus.

ELY-keskus viittaa myös EVIRAn luonnonmukaista tuotantoa koskeviin ohjeisiin 18217/2 ja 18219/4. Viljelijä sitoutuu noudattamaan edellä mainittujen säädösten tuotantoehtoja liittyessään luonnonmukaisen tuotannon valvontajärjestelmään. Mikäli viljelijä rikkoo tuotantoehtoja, valvova viranomaisen voi päättää antaa tälle asiasta huomautuksen ja antaa tälle markkinointikiellon ja poistaa tilan määrääjäksi valvontajärjestelmästä.

Selvityksen mukaan ELY-keskuksen tarkastaja oli uusintatarkastuksessa 7.5.2012 todennut, että eläintilaa oli liian vähän. Tämän jälkeen tarkastaja oli seurannut eläinrekisteristä väheneekö eläinmäärä sallittuun määrään ja oli yhteydessä asian varmistamiseksi. Koska samanaikaisesti tilalla oli menossa investointi hiehopihaton laajennukseen ja eläimiä voitiin laidunkautena pitää ulkona, niin tarkastuksen lopputulosta ei haluttu kiirehtiä. Asiassa haluttiin olla joustavia ottaen huomioon kesken ollut investointi ja se, että eläimiä voitiin pitää ulkona. Uusintatarkastuksen perusteella annettiin 12.12.2012 päätös, jonka mukaan A:lle annettiin huomautus muistutuksina erilaisista puutteista.

Tuotantotarkastuksessa 20.12.2012 puolestaan havaittiin selvityksen liitteenä olleen lisäselvityspyynnön mukaan, että tilalla oli kasvukaudella ollut nurmentuotannossa rinnakkaisviljelyä ja viljelijää pyydettiin selvittämään tiedot korjatusta sadosta ja varastoista. Lisäksi pyydettiin toimittamaan ajantasainen eläinhuolto-suunnitelma, sillä lehmillä ei mm. ollut riittävästi parsipaikkoja. Parsipaikkojen puute oli todettu jo 7.5.2012 suoritetussa tarkastuksessa, jota koskevan tarkastuskertomuksen oli allekirjoittanut tarkastaja B:n lisäksi A itse.

Arviointi

Tuotantotarkastuskertomuksesta 20.12.2012 ilmenee, että A:lle on jo tätä ennen useina vuosina vuodesta 2006 lähtien annettu huomautuksia luonnonmukaisen tuotannon puutteista. Tarkastuskertomuksen mukaan puutteista on useasti keskusteltu A:n kanssa ja tämä on saanut lisää aikaa toimittaa lisäselvityksiä. A:n luonnonmukaiseen tuotantoon liittyvät, ELY-keskuksen ongelmallisina pitämät seikat, ovat siis olleet jo useita vuosia ELY-keskuksen tiedossa. Nyt kyseessä olevien tapahtumien yhteydessä A:lle on lähetetty lisäselvityspyyntö 30.1.2013, jossa A:ta on pyydetty viimeistään 28.2.2013 mennessä antamaan selvitys. ELY-keskuksen selvityksestä ei ilmene, mistä syystä lisäselvityspyyntö lähetettiin yli kuukauden kuluttua tarkastuskertomuksen saapumisesta. Lisäksi kuulemiskirjeessä todetaan, että kuulemiskirjeeseen vastamatta jättäminen ei estä tuotantotarkastuspäätöksen tekemistä.

ELY-keskus ei selvityksessään myöskään tuo esiin, millä tavoin A:n omasta aloitteestaan antamat selvitykset ovat hidastaneet päätöksentekomenettelyä. Markkinointikieltopäätöksessä 22.3.2013 viitataan joka tapauksessa ainoastaan 20.12.2012 tehtyyn tuotantotarkastukseen, 28.1.2013 tehtyyn eläinsuojelupäätökseen, 6.2.2013 annettuun vastineeseen sekä esittelijän 27.2.2013 tekemään tilakäyntiin.

Yhdyn ELY-keskuksen näkemykseen siinä, että asia on jo asianosaisen oikeusturvan vuoksi selvitettävä riittävän perusteellisesti. Asiassa ei kuitenkaan ole käynyt ilmi, että määräajan ylittäminen olisi johtunut ainakaan pelkästään tästä.

Sen sijaan esitetty selvitys ei tue A:n väitettä siitä, että vaadituille korjaustoimille olisi annettu kohtuuttoman lyhyt aika.

Toimenpiteet

Kiinnitän ELY-keskuksen huomiota edellä mainitun luonnonmukaista tuotantoa koskevan asetuksen 28 §:ssä säädetyn tuotantotarkastuksen hyväksymistä koskevan määräajan noudattamiseen. Muihin toimenpiteisiin en katso kantelun antavan aihetta.

Lopuksi

Siltä osin kuin kantelija viittaa 12.8.2011 annettuun ratkaisuun asiassa OKV/340/1/2011, ei uudesta kantelusta ilmene sellaista seikkaa, että asiaa olisi syytä käsitellä oikeuskanslerinvirastossa uudelleen.

Oikeuskanslerilla ei ole toimivaltaa purkaa tai oikaista tuomioistuimen tai muun viranomaisen päätöstä tai määrätä maksettavaksi korvauksia.

Kantelun liitteet palautetaan ohessa kantelijalle.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Kimmo Hakonen

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri

Minna Ruuskanen

OIKEUSKANSLERINVIRASTO
